

Veličina prispevka cesarice Marije Terezije izobraževanju v Srednji Evropi

ChatGPT, 09.09.2025

Cesarica Marija Terezija je imela ključno vlogo pri oblikovanju temeljev javnega šolstva v Srednji Evropi, njena veličina pa se kaže v več dimenzijah:

1. Ustanovitev javnega šolstva

Z ustanovitvijo gimnazije v Novem mestu leta 1746 je prvič vzpostavila državno, javno šolo, ki ni bila odvisna samo od Cerkve. To je pomenilo premik od zgolj cerkvenega in zasebnega šolanja k družbeno dostopnemu izobraževanju.

2. Uvedba obveznega osnovnega šolstva (1784)

Z zakonom je določila, da morajo vsi otroci obiskovati šolo. To je bilo za tisti čas revolucionarno, saj je šolanje postalo pravica in dolžnost, ne več privilegij.

Z zakonom je bil postavljen temelj, da se tudi revnejši sloji vključijo v pismenost in osnovno znanje.

3. Modernizacija šolskega sistema

Uvedla je strukturiran šolski sistem: trivialke (osnovne šole), glavne šole in gimnazije.

Naredila je šolstvo bolj sekularno, saj ga je država začela nadzorovati in organizirati, ne le cerkev.

4. Dolgoročni vpliv

Njene reforme so omogočile postopno dvig pismenosti in razvoj kritičnega mišljenja v širši populaciji.

V Srednji Evropi je njen sistem postal osnova za poznejše šolske reforme in vplival celo zunaj habsburške monarhije.

*Veličina njenega prispevka je v tem,
da je s svojimi ukrepi postavila temelje
javnega, obveznega in dostopnega izobraževanja,
kar je v 18. stoletju pomenilo velik civilizacijski preskok.*

